

Nr 207

Av herr Nilsson i Agnäs m. fl., om ett biografiskt verk om ständsriksdagen.

(Lika lydande med motion nr 169 i Första kammaren)

Sverige saknar ett biografiskt verk med uppgifter om den gamla ständsriksdagens ledamöter. I andra länder finner man på sina håll ytterst gedigna verk på detta område. Man anser där att biografier om parlamentets ledamöter bör upprättas och samlas och att detta är till stor båtnad för både politiker och forskare. Även i vårt land blir det för varje år alltmer märkbart att ett dylikt verk skulle behövas.

Under 1966 berikades vår historia med det värdefulla verket Samhälle och riksdag, »historisk och statsvetenskaplig framställning utgiven i anledning av tvåkammarriksdagens 100-åriga tillvaro». Då det gäller det senaste seklet torde man dock relativt lätt kunna inhämta data om riksdagsmännen, men för att förbereda det biografiska verk som förr eller senare torde anses nödvändigt även för tiden efter 1866 borde biografiskt material kontinuerligt samlas t.ex. inom riksdagsbiblioteket till nytta för forskning i statsvetenskap, historia och genealogi.

Då det gäller ständsriksdagen ställer sig insamlandet av biografiskt material svårare. Det finns värdefulla arbeten om riksdagen som helhet, om stånden, om arbetssättet och riksdagens struktur, om viktiga beslut och reformer men icke något biografiskt verk om riksdagsmännen. Givetvis är det möjligt för intresserade forskare eller politiker, som behöver uppgifter om en riksdagsman, att ute i socknar och landskap leta reda på en del material och från arkiven få vissa data, men det blir i varje enskilt fall ett kostsamt och tidsödande arbete, som dessutom knappast kommer någon mer till gagn, eftersom de vunna uppgifterna inte arkiveras centralt. Det torde förekomma allt oftare, att någon önskar data om riksdagsmän och behöver dem snabbt och därvid ställs inför faktum att ingenting är tillgängligt i biografiskt material.

Det är i synnerhet om bonde- och borgarståndens riksdagsmän som det är besvärligt att skaffa uppgifter. Om prästerskapet finner man mycket i stiftens herdaminnen, och adeln har kalendrar och släktböcker och förekommer i lexikon i rätt stor utsträckning. Man finner även förvånansvärt mycket om militärer, statstjänstemän i olika ställningar, hantverkare, sjöfolk och andra kategorier när man på biblioteken vänder sig till avdelningen för biografiska verk, men för den som söker uppgifter om riksdagsmän står knappast någonting till buds.

Det borde vara angeläget för riksdagen att vidtaga åtgärder för att åstadkomma en ändring i detta fall. Kunskapen om de personer som tidigare

representerat de olika svenska och finländska bygderna i vår riksdag är icke utan betydelse för den som vill förvärva insikt i vårt folks historia och bilda sig ett omdöme om de händelser och den utveckling som lett fram till dagens rättssamhälle. Om »Sveriges historia är dess konungars», är riksdagens historia dess ledamöters. Det finns en löst grundad uppfattning på sina håll om att ständsriksdagens ledamöter ofta var marionetter; om deras sociala ställning, hemförhållanden och inflytande, om bakgrunden till deras politiska aktivitet och anledningen till deras val är för det mesta ingenting känt. När man i riksdagsprotokollen möter ledamöternas namn, borde det vara möjligt att snabbt kunna taga reda på data och andra uppgifter om dem. Om man t.ex. studerar relationerna mellan Sverige och Finland, såsom dessa avspeglas i riksdagens handlingar, förekommer det ofta att riksdagsmännen från Österbotten eller Nyland eller något annat landskap i Finland agerar på ett sätt som väcker intresse att veta något om personen och hans landsändas förhållande till honom. I sådana fall är de önskade uppgifterna ännu svårare att få. Endast tidskrävande resor till de finländska kommunernas pastorskansliier kan ge resultat. Kyrkans böcker förvaras ju i Finland arkiverade i de olika församlingarna, och där stöter man stundom på språksvårigheter, eftersom svenska språket inte förstås av kansliernas tjänstemän. Också här gäller det ju därtill att varje enskild uppgiftssökare måste upprepa samma tidskrävande procedur. Till tjänst för riksdagens nuvarande ledamöter, för forskare och samhällsvetare och för att berika vår biografiska litteratur och därmed hela vår kultur bör riksdagen skapa ett biografiskt verk om riksdagsmännen. Styrelsen för riksdagsbiblioteket borde få uppdraget och ansvaret för uppgifternas insamlande och redigering. Lämpliga forskare står säkert till buds, och ett samarbete med redaktionen för Svenskt biografiskt lexikon torde vara fruktbarande.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning av möjligheterna att snarast åstadkomma ett biografiskt verk om den svenska ständsriksdagens ledamöter.

Stockholm den 20 januari 1967

<i>Tore Nilsson</i> (h) i Agnäs	<i>Alf Wennerfors</i> (h)	<i>Erik Larsson</i> (cp) i Norderön
<i>Bertil Rubin</i> (mbs)	<i>Lena Renström-Ingenäs</i> (s)	<i>Daniel Wiklund</i> (fp) i Stockholm
<i>Einar Larsson</i> (cp) i Borrby	<i>Elias Jönsson</i> (fp) i Ingemarsgården	<i>Viola Sandell</i> (s)
<i>Per Petersson</i> (h)		<i>Jan-Ivan Nilsson</i> (cp) i Tvärålund